Klapalekiana, 31: 53-54, 1995
ISSN 1210-6100

K výskytu soumračníka *Heteropterus morpheus* v Čechách (Lepidoptera: Hesperiidae)

On the occurrence of *Heteropterus morpheus* in Bohemia (Lepidoptera: Hesperiidae)

Miloslav PETRŮ

Revoluční 25, CZ-110 00 Praha 1

Faunistics, Lepidoptera, Hesperiidae, *Heteropterus morpheus*, Bohemia

Abstract. *Heteropterus morpheus* was reported from Bohemia on one occasion in 1934, at Podhrází u Doks (Michel 1936). The author found *H. morpheus* near Jestřebí (5353), northern Bohemia, approx. 10 km SE from Česká Lípa on July 1993. The population seems to be small and isolated. From ecological point of view, the Bohemian colony of *H. morpheus* is closely related to the hygrophilous populations of this species as they live in northern Germany.

Soumračník *Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771) je druh vyskytující se na vhodných stanovištích od severního Španělska přes střední a východní Evropu do Asie, kde jeho areál sahá až do oblasti Amuru a Koreje. Motýl se objevuje v nadmořských výškách do 1000 m n.m., přičemž jeho výskyt v oblastech nad 500 m n.m. je již poměrně vzácný. Létá lokálně na vlhkých loukách a ve světlých lesích, rovněž se objevuje na suchých až stepních lokalitách. Housenka žije na travách, zejména druzích z rodů *Calamagrostis, Brachypodium* a *Molinia* (Higgins & Riley 1970).

V České republice je jeho výskyt znám z řady nalezišť na jižní a jihovýchodní Moravě, kde se objevuje zejména na výslunných stepních stanovištích.

Výskyt tohoto druhu na území Čech byl dlouhou dobu nepotvrzen. Ještě v Prodromu českých motýlů (Sterneck 1929) jsou nálezy z minulého století hodnoceny jako nevěrohodné a druh není z Čech uváděn. Prvý ověřený exemplář byl chycen panem Wilhelmem Peterem v roce 1934 a tento nález byl publikován o dva roky později (Michel 1936). Jednalo se o samce chyceného 8.7.1934 na lokalitě Thammühl [Podhrází u Doks]. Tento exemplář je v současné době uložen ve sbírkách Entomologického oddělení Národního muzea v Praze. Další publikované údaje z této oblasti nejsou známy a druh nebyl na uvedené lokalitě a v jejím okolí od konce druhé světové války sbírán (Moucha 1972).

V roce 1993 byla novými nálezy potvrzena autochtonnost severočeské populace. Dne 4.7.1993 byly na lokalitě Jestřebí (5353) chyceni 3 ♂♂ a 1 ♀ (M. Petrů lgt.) a dne 10.7.1993 na téže lokalitě 8 ♂♂ (J. Skyva lgt.). Biotop lze charakterizovat jako bažinatou louku s řídkým porostem olše a břízy, z travin jsou zde zastoupeny druhy rodů *Calamagrostis* a *Molinia*. Nadmořská výška se pohybuje okolo 250 m n.m. Svým charakterem lze uvedenou lokalitu přiřadit spíše k lokalitám severoněmeckým než k lokalitám na jižní a jihovýchodní Moravě. Rovněž i svým položením má blíže k lokalitám německým, jižní hranice výskytu v Německu probíhá okolo Drážďan (Koch 1984, Reinhardt & Thust 1993).

Je zajímavou skutečností, že uvedený druh unikal přes půl století pozornosti entomologů patrně díky značně nízké abundanci a omezenému území, na kterém se v této oblasti vyskytuje. Nejsou zcela vyloučeny ani nálezy ze širšího okolí uvedené lokality. Zároveň je zřejmé, že vlivem těchto faktorů je zde druh značně zranitelný a zasluhuje ochranu.

Závěrem chce autor článku poděkovat Dr. F. Kramplovi z Národního muzea v Praze za cenné informace o prvním exempláři z roku 1934 a o práci, v níž byl tento nález publikován.

LITERATURA

HIGGINS L.G. & RILEY N.D. 1970: *Die Tagfalter Europas und Nordwestafrikas.* Verlag Paul Parey, Hamburg, 378 pp.

KOCH M. 1984: *Wir bestimmen Schmetterlinge.* Neumann Verlag, Leipzig, 792 pp.

MICHEL J. 1936: Ein neuer Beitrag zur Schmetterlingsfauna. *Natur und Heimat,* 7: 3.

MOUCHA J. 1972: *Naši denní motýli.* Albatros, Praha, 232 pp (in Czech).

REINHARDT R. & THUST R. 1993: Zur Entwicklung der Tagfalterfauna 1981-1990 in den ostdeutschen Ländern mit einer Bibliographie der Tagfalterliteratur 1949-1990. *Neue Entomol. Nachr.,* 30: 1-281.

STERNECK J. 1929: *Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens.* Selbstverlag, Karlsbad, 297 pp.